

# РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

## QUALITY GUIDELINES FOR PHD PROGRAMS IN SOCIAL WORK<sup>1</sup>

*Схвалені GADE (Group for the Advancement of Doctoral Education - Комітетом з вдосконалення докторської освіти з соціальної роботи) у квітні 2013 року*

*Група розробників рекомендацій, призначених головою GADE Кіа Дж. Бентлі:*

*Донна Харрінгтон (співголова, Мерілендський університет) Кріс Петр (співголова, Університет Канзасу) Беверлі Блек (Техаський університет в Арлінгтоні)*

### ВСТУП

Метою цього документа є надання рекомендацій щодо розробки, оцінювання та вдосконалення програм підготовки докторів філософії із соціальної роботи<sup>2</sup>. Конкретні вимоги та структура програм підготовки докторів філософії значною мірою залежатимуть від політики щодо отримання ступеня доктора філософії та процедур коледжу або університету, а також обраного спрямування програми. Таким чином, можна очікувати певної варіативності програм та їхньої несхожості у різних освітніх закладах. Цей документ не має на меті висування певних вимог, натомість він визначає дороговкази, на які можуть орієнтуватись програми. Цей документ затверджено членами GADE на щорічному засіданні у квітні 2013 року.

Ці рекомендації 2013 року ґрунтуються на попередніх напрацюваннях і покращують їх, зокрема, це матеріали спеціального випуску журналу «Arete» навесні 2001 року та Рекомендації GADE з якості, видані в 1992 році та переглянуті 2003 р. Наш документ також увібрав наукові напрацювання останніх десятиліть, зокрема роботу проекту «Ініціатива Карнегі щодо докторантури» (Walker et al., 2008), дослідження докторської освіти з соціальної роботи за участю респондентів-студентів (Anastas, 2012) та національну ініціативу щодо соціальної роботи як науки (Brekke, 2012; Fong, 2012). На додаток до цих джерел, цей документ спирається на результати національного опитування<sup>3</sup> 416 викладачів соціальної роботи, адміністраторів та аспірантів, проведеного у грудні 2012 року робочою групою GADE з рекомендацій щодо забезпечення якості. В цьому опитуванні респонденти висловили думку про важливість різних аспектів програми підготовки докторів філософії з соціальної роботи.

### МЕТА НАВЧАННЯ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Як і у випадку з докторською освітою в інших галузях і дисциплінах, мета освітньої програми докторів філософії із соціальної роботи полягає в тому, щоб підготувати студентів до того, аби вони стали дослідниками, які будуть «лідерами у своїй сфері». Проект «Ініціатива Карнегі щодо докторантури» визначає, що лідери у певній сфері - це ті, хто генерує та критично оцінює нові знання, зберігає найважливіші ідеї та висновки, що є засадничими для певної спеціальності, розуміють,

<sup>1</sup> Документ доступний тут: [http://www.gadephd.org/Portals/0/docs/GADE%20quality%20guidelines%20approved%204%2006%202013%20\(2\).pdf?ver=2013-06-27-221225-117](http://www.gadephd.org/Portals/0/docs/GADE%20quality%20guidelines%20approved%204%2006%202013%20(2).pdf?ver=2013-06-27-221225-117)

<sup>2</sup> Наведені тут рекомендації стосуються програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи; для отримання додаткової інформації про докторський ступінь із соціальної роботи (DSW) можна прочитати Звіт робочої групи щодо ступеня DSW на веб-сторінці GADE на веб-сайті [www.gadephd.org](http://www.gadephd.org).

<sup>3</sup> Результати дослідження було опубліковано у книзі Walker, G. E., Golde, C. M., Jones, L., Bueschel, A. C., & Hutchings, P. (2008). *The formation of scholars: Rethinking doctoral education for the 21st century*. San Francisco, CA: Josey-Bass.

---

як знання перетворюють певну сферу та широкий світ, а також відповідально передають свої знання іншим (Walker et al., 2008). Таким чином, науковці з соціальної роботи, які навчались на програмах підготовки докторів філософії, вдосконалюють мистецтво та науку соціальної роботи шляхом генерування, розповсюдження та збереження знань, що збагачують та трансформують професійну практику. Сфери дослідження соціальної роботи впливають з місії та мети соціальної роботи: «підвищення добробуту людини та сприяння задоволенню потреб усіх людей із приділенням особливої уваги потребам та наснаженню тих, які є вразливими, відчувають утиски та живуть у бідності »(National Association of Social Workers Code of Ethics, 1996).

Задля втілення цієї мети програма підготовки докторів філософії з соціальної роботи має бути організована таким чином, щоб містити достатні структури та ресурси для тих, хто навчається, і щоб після завершення навчання дослідники мали специфічні навички та знання, як-от: поглиблені знання про соціальну роботу як професію та дисципліну, про проведення наукових досліджень та пошук фінансової підтримки, а також викладання.

## РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЯКОСТІ

### *Знання про соціальну роботу як професію та дисципліну*

Випускники програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи повинні мати поглиблені знання з соціальної роботи як професії та дисципліни. Важливо, щоб нові знання, які продукують та поширюють доктори філософії - лідери у своїй сфері, були контекстуалізовані і мали такі відмітні характеристики, ідеї та здобутки, котрі зберігають спадок професії соціальної роботи. Студенти програм підготовки докторів філософії, які отримали магістерський ступінь із соціальної роботи, мають міцні фундаментальні знання з соціальної роботи як професійної практики; під час навчання у програмах підготовки докторів філософії вони поглиблюють та розширюють власні знання стосовно теорії, досліджень та розвитку знань. Студенти програм підготовки докторів філософії, які не мають магістерського ступеня із соціальної роботи, потребують можливостей розвивати знання про професію соціальної роботи шляхом незалежного навчання та/або опанування вибіркового навчальних дисциплін. Якісні програми підготовки докторів філософії спрямовані на розвиток наступних знань та навичок.

#### *Основні знання та навички*

Випускники повинні бути здатними:

- Бачити місце своєї роботи в інтелектуальному ландшафті соціальної роботи.
- Критично аналізувати теорії, практику, політику та дослідження.
- Розуміти взаємозв'язки між освітою, науковою діяльністю та практикою соціальної роботи.
- Розуміти, як співвідноситься знання в соціальній роботі і суспільні проблеми, зокрема забезпечення соціальної справедливості та суспільної рівності .
- Розуміти роль та значення цінностей, етики досліджень та продукування знань.
- Розвивати свої експертні спроможності, принаймні в одній зі спеціалізованих галузей знань.

#### *Додаткові рекомендовані знання та навички*

Випускники повинні бути здатними:

- Сформулювати основні проблеми та суперечності в соціальній роботі, як минулі, так і теперішні.
- Розуміти внесок соціальної роботи у суспільство.
- Знати поточні практики / втручання у певній обраній сфері.
- Аналізувати соціальну політику на високому рівні.

## Дослідження

Оскільки випускники програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи зобов'язані генерувати знання, вони повинні мати можливість проводити високоякісні дослідження та інформувати про отримані результати різні цільові групи. Дослідницькі навички, у широкому розумінні, включають систематичний збір та аналіз даних, які проливають світло на дослідницькі питання, що стосуються соціальної роботи. Якісні програми підготовки докторів повинні розвивати наступні знання та навички.

### Основні знання та навички:

Випускники повинні бути здатними:

- Концептуалізувати важливі, змістовні та релевантні дослідницькі питання.
- Критично оцінювати та оглядати опубліковані праці, які стосуються обраної сфери знань.
- Визначати сильні сторони та обмеження власного дослідження.
- Проводити дослідження, спираючись на теорію.
- Розуміти як технічні аспекти, так і концептуальні основи широкого спектру методологічних та статистичних прийомів.

- Демонструвати глибокі знання під час вибору найбільш точних, прийнятних та відповідних поставленим дослідницьким питанням методологічних підходів та способів аналізу даних.

- Активно та послідовно реалізовувати плани відповідального та етичного проведення досліджень.
- Розробляти та використовувати належні процедури форсування вибірки дослідження та збору даних.

даних.

- Широко розповсюджувати знання, що сприяють розвитку досліджень соціальної роботи, практики та політики, зокрема: писати рукописи статей, які можуть пройти рецензування та бути опублікованими; презентувати результати на місцевих, національних та міжнародних конференціях; готувати інформаційні матеріали та аналітичні записки.

### Додаткові знання та навички

Випускники повинні бути здатними:

- Розробляти дослідницькі пропозиції та заявки на фінансування як самостійно, так і у співпраці з іншими.

- Розробити план власної кар'єри як дослідника.
- Брати участь у роботі міждисциплінарної дослідницької групи.

## Викладання

Більшість тих, хто навчається на програмах підготовки докторів філософії із соціальної роботи, прагнуть працювати там, де вони матимуть можливість і проводити дослідження, і викладати (Anastas, 2012; Task Force Survey, 2012). Це прагнення узгоджується з ідею лідерів у певній сфері, які одночасно розвивають і поширюють знання. Крім того, докторські програми всіх типів давно критикуються за те, що вони не готували належним чином студентів до викладання. Якісні програми підготовки докторів філософії передбачають, що підготовка до якісного викладання охоплює більше, ніж допомогу студентам стати експертами у певній сфері знань, вона також спрямована на розвиток компетентності - формування навичок викладання в аудиторії та розуміння взаємозв'язку між власним дослідженнями і викладанням. Загальний підхід до формування цих навичок полягає в тому, щоб студенти пройшли необхідний або факультативний курс з теорії та практики викладання соціальної роботи. Потрібні наступні викладацькі компетентності.

### Основні знання та навички:

Випускники повинні бути здатними:

- Розуміти та застосовувати теорії навчання дорослих.
- Розробляти та викладати курс навчальної програми з соціальної роботи.

---

• Формувати культуру навчання та такий клімат в аудиторії, що охоплює різноманітні сукупності студентів та різноманітні стилі навчання.

- Вирішувати етичні дилеми, які можуть виникати у навчанні.
- Розуміти місце навчання соціальної роботи в ширшому контексті вищої освіти.

*Додаткові рекомендовані знання та навички*

Випускники повинні бути здатними:

- Залучати студентів, використовуючи різноманітні стратегії навчання.
- Застосовувати сучасні технології та стратегії навчання.
- Розуміти проблеми та процеси акредитації освітніх програм.
- Розуміти сучасні проблеми освіти з соціальної роботи, включаючи онлайн навчання, мотивацію студентів та академічну доброчесність.

**Ресурси / адміністрування / структури**

Для опанування компетентностей, описаних вище, студентам, викладачам та адміністраторам програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи потрібні різноманітні структури та підтримка. Студенти потребують фінансової підтримки, відповідного наставництва, зрозумілих і стислих настанов, що сприяють своєчасному завершенню етапів програми і ведуть до успішного її виконання. Викладачам та адміністраторам потрібні визнання та таке навантаження, які беруть до уваги значний обсяг зобов'язань, часу, енергії та знань викладачів, необхідних для адміністрування докторських програм, викладання на них та наставництва студентів. Якісні програми підготовки докторів філософії встановлюють виразні та суворі критерії прийому на навчання, передбачають збір даних для періодичних оцінювань всієї програми, встановлюють цілі та відстежують, як студенти просуваються у напрямі отримання наукового ступеня. Студенти мають право навчатися в умовах, що є безпечними, надійними, не загрозливими та інклюзивними.

*Основна підтримка для всіх студентів*

- Можливості призначення на посаду асистентів дослідників або асистентів викладачів. Це важливо як для підвищення кваліфікації, так і для отримання фінансової допомоги.
- Допомога в оплаті за навчання та/або інші форми фінансової підтримки, як-от: зменшення оплати за навчання та стипендії непрацюючим, гранти тощо.
- Фонди професійного розвитку для подорожей та / або підвищення кваліфікації.
- Призначення офіційного, формального академічного радника / наставника, який виступає частиною більшого менторського колективу викладачів, співробітників та колег.
- Можливість пройти міждисциплінарні курси та / або курси зі студентами інших дисциплін.
- Адекватне робоче місце, яке надає кафедра або університет.
- Можливість отримати недорогі та якісні послуги з охорони фізичного та психічного здоров'я.
- Ресурси для вдосконалення навичок написання текстів, аналізу даних, презентації та інших основних навичок без додаткових витрат студента.
- Повний доступ до найсучасніших бібліотечних ресурсів.

*Основні характеристики та ресурси адміністрування програми*

- Курси в освітній програмі підготовки докторів філософії логічно пов'язані та послідовні, студенти мають можливість індивідуального вибору дисциплін.
- Мінімальна кількість академічних кредитів, за винятком вступних іспитів та дисертації, встановлюється академічною установою, але, як правило, це від 36 до 54 кредитів. Цей обсяг навчального навантаження може бути більшим у деяких програмах, особливо тих, які не вимагають для вступу наявності магістерського ступеню із соціальної роботи.

- Програма підготовки докторів філософії має виразно описані очікування від студентів та забезпечує постійний моніторинг прогресу студентів, зокрема процеси відрахування та завершення програми, які відповідають інституційним та програмним настановам.
- Комплексні іспити мають чітке обґрунтування, мету та термін виконання.
- Дисертаційні дослідження виконуються в умовах сприятливого клімату, який забезпечує необхідні ресурси для успішного завершення роботи в розумні строки.
- Програма регулярно переглядає критерії прийому та зміст курсів, включаючи зовнішнє оцінювання кожні 7-10 років.
- Керівник програми підготовки докторів філософії має високий статус - на рівні доцента або штатного професора, виразно окреслену роль та обов'язки, а також належну підтримку персоналу.
- Керівник програми підготовки докторів філософії докладає належних зусиль, має вищу заробітну оплату та фінансові ресурси для професійного розвитку з тим, аби успішно керувати програмою.
- Викладачі, які працюють зі студентами за межами аудиторії, мають належне навантаження, визнання педагогічного стажу та просування по службі.
- Викладачі, які викладають в рамках докторської програми, мають підтверджений досвід дослідницької та викладацької роботи.
- Програма підготовки докторів філософії із соціальної роботи провадиться в акредитованому коледжі чи університеті, де також наявна акредитована магістерська програма із соціальної роботи та є адекватні можливості для співпраці між дисциплінами та кафедрами.
- Критерії прийому є чіткими та прозорими для заявників, хоча специфіка таких критеріїв може різнитися від однієї програми до іншої, залежно від фокусу, місії та цілей програми. За потреби програми повинні слідувати рекомендаціям власних закладів та/або керівництву Ради вищих шкіл (див. <http://www.cgsnet.org/april-15-resolution>).
- Програма підготовки докторів філософії передбачає, що при вступі міжнародні студенти володіють адекватними знаннями англійської мови.
- Програма активно набирає різноманітні студентські групи.

### **Рекомендовані результати студентів**

Програми підготовки докторів філософії та студенти зацікавлені у тому, щоб кожен студент, що закінчив докторську програму в розумний термін, мав досвід роботи та викладання, що дозволяє змагатися за можливості працевлаштування.

З цією метою програми повинні встановлювати цілі щодо вимірюваних результатів для студентів, таких як:

- Щонайменше 80% тих, хто вступив, закінчував програму захистом дисертації в терміни, встановлені закладом.
  - Середня тривалість здобуття ступеня доктора філософії тими, хто є магістрами із соціальної роботи (або має ступінь магістра у суміжній галузі) становить 4 - 6 років для студентів денної форми навчання.
  - Дисертації успішно виконані протягом 1-2 років після захисту дисертаційної пропозиції.
- До закінчення навчання студенти повинні:
- Зробити щонайменше дві-три презентації на національних або міжнародних конференціях.
  - Опублікувати у рецензованому журналі принаймні одну одноосібну статтю або статтю, де студент є першим автором.
  - Опублікувати у рецензованому журналі щонайменше дві або три статті у співавторстві.
  - Самостійно викладати принаймні одну дисципліну на магістерській або бакалаврській програмі (із відповідним письмовим підтвердженням).

- 
- Мати змогу долучитися до розробки дослідницької пропозиції, поданої на внутрішнє або зовнішнє фінансування.

## ВИСНОВОК

Ці рекомендації мають на меті надихати, вони покликані допомогти закладам розробити та вдосконалити докторські програми з соціальної роботи. Рекомендації не встановлюють стандарти акредитації, як це відбувається з професійними програмами бакалаврського (BSW) та магістерського рівнів (MSW) з соціальної роботи, акредитованими Радою з питань соціальної роботи (CSWE). Якісні програми підготовки докторів філософії з соціальної роботи встановлюють високі стандарти та забезпечують достатні ресурси, щоб відповідати цим стандартам. Ці рекомендації мають бути динамічним документом, який слід регулярно оновлювати, щоб відображати останні знання про якісну докторську освіту.

## Список використаних джерел

- Anastas, J. W. (2012). *Doctoral education in social work*. New York, NY: Oxford University Press.
- Brekke, J. (2012). Shaping a science of social work. *Research on Social Work Practice*, 22, 455-464.
- Fong, R. (2012). Framing education for a science of social work: Missions, curriculum, and doctoral training. *Research on Social Work Practice*, 22, 529-536.
- Group for the Advancement of Doctoral Education in Social Work. (1992a). GADE to develop statement on quality in doctoral education. *GADE Newsletter*, 2, 2.